

ADOLFO AREJITA EUSKALTZAINAREN SARRERA HITZALDIA

Ageriko Bilkura

Bilbo, 2005-VI-24

Bilboko Udaletxean, 2005eko ekainaren 24an, bildu da Euskaltzaindia, goizeko 10:30etan, Adolfo Arejitaren sarrera-ekitaldia gauzatzeko. Andolin Eguzkitza zenaren lekua betetzen du Arejitak. Ekitaldiaren amaieran, Andres Urrutia euskaltzainburuak euskaltzain osoa dela adierazten duen diploma eta 3. zenbakia duen domina eman dizkio. Domina hau izan duten aurretiko euskaltzainak hauek dira: Julio Urkixo, Luis Villasante eta Andolin Eguzkitza.

Bildu dira: A. Urrutia, euskaltzainburua; Beñat Oihartzabal, buruordea; X. Kintana, idazkaria; J. L. Lizundia, diruzaina; H. Knörr, Iker sailburua; A. Iñigo, Jagon sailburua; J. Haritschelhar, euskaltzainburu ohia eta J. A. Arana Martija, M. Azkarate, P. Charritton, J.L. Davant, P. Goenaga, E. Larre, Tx. Peillen eta P. Salaburu euskaltzain osoak.

Euskaltzain ohorezkoak: A. Manterola, J. Intxausti eta J. Lopategi.

Euskaltzain urgazleak: J. Agirreazkuenaga, K. Altonaga, X. Altzibar, X. Arbelbide, G. Aulestia, G. Aurrekoetxea, R. Badiola, L. Baraiazarra, G. Barandiaran, X. Erdozia, I. Etxebarria, J. M. Etxebarria, I. Exebeste, S. Garcia Trujillo, J. L. Goikoetxea, M. Gorrotxategi, J. Otaegi, J. Kaltzakorta, M. Ruiz Urrestarazu, K. Segurola, P. Uribarren, P. Telleria eta J. J. Zearreta.

Batzordekideak: N. Etxebarria, P. Galé, J. Irigoras, I. Lasa eta J. Rekalde.

Euskaltzaindikoko langileak: L. Alberdi, N. Altuna, K. Arana, B. Amundarain, J. Artza, P. Artza, P. Gartzia, I. Kareaga, A. Lopez Aretxaga, A. Okariz, J. Olabarria, R. Orbe eta E. Porras.

Euskal kultura eta gizarteko pertsona ezagunak ikusi ahal izan dira. Besteak beste, bertan izan dira Belen Greaves, Bizkaiko Kultura diputatua; Gotzon Lobera, Bizkaiko Foru Aldundiko Euskara Sustatzeko zuzendari nagusia; Anton Mari Aldekoa-Otolora, Gerediagako ohorezko lehendakaria; Juan Ignacio Lejarraga, Morgako alkatea; Jose Antonio Torrontegi, Mungiako alkatea; Andoni Barandika, Arratzuko alkatea; Jokin Gorozika, Labayru Ikastegiko presidentea; Ibone Bengoetxea, Ana Castro eta Jon Sanchez Bilboko Udaleko zinegotziak; Bilboko Udaleko alderdi politikoetako bozeramaileak; Amaia Basterretxea, Euskal Museoko zuzendaria; Miren Agur Meabe idazlea; Imanol Ubieta UZEIko kudeatzailea; EITBko Bingen Zubiria; Emilio Mujika, Euskal Herriko Adiskideen Elkarteko presidentea; Irune Zuloaga eta Andoni Olabarri, Sabino

Arana Fundaziokoak; Santiago Larrazabal, Deustuko Unibertsitateko Euskal Gaien Institutuko burua; Rosa Miren Pagola, Deustuko Unibertsitateko Euskara errektoreordea; Ignacio Pérez Iglesias, EHUko errektorea; Edurne Brouard eta Fernando Landaburu, AEK-koak; Gipuzkoako Foru Aldundiko Peru Bazako; Victor Sarriugarte, Alberto Errasti, Karlos Zarraga, Jose Mari Zeberio, Juanjo Pujana eta Leopoldo Zugaza.

Mahaiburuan eseri dira: A. Urrutia, euskaltzainburua; Iñaki Azkuna, Bilboko alkatea eta, X. Kintana, idazkaria.

Lehenengo eta behin, ongietorria eman die Alkate jaunak bertaratu direnei, eta Euskaltzainburuak agur-hitzak esan ditu. Ondoren, Xabier Kintana idazkariak, Euskaltzaindikoren Barne Erregeletako 57.8 eta 57.9. ataletan ezarritakoa betez, ekitaldi akademikoaren nondik-norakoak azaldu ditu.

Horrela, euskaltzain berriaren bila irten dira Jose Luis Lizundia -azken aurrez izendaturiko euskaltzaina- eta Andres Iñigo -haren aurkezleatariko euskaltzaina-, eta batzar aretoan satu da Adolfo Arejita euskaltzain berria.

Jarraian, Adolfo Arejita euskaltzainak bere sarrera-hitzaldia irakurri du, *Idatzizko eta ahozko tradizioa gaur egungoari buruz* izenekoa. Lehenik, hartu duen aulkian aurretik eseri diren Julio Urkixo, Luis Villasante eta Andolin Eguzkitza izan ditu gogoa euskaltzain berriak. Ondoren, batetik, idatzizko tradizioaz jardun du, edizio kritikoen garrantzia azpimarratuz eta gaur egungo baliabide teknikoek corpusak sortzeko eta hizkuntza eskuragarri izateko ematen dituzten erraztasunak gogora ekarri; horrek guztiak lagundu du lexiko-ondareaz hobekiago jabetzen, hitz eta esamoldeen erabilera mendez mende nolakoa izan den ikusten, zer den erabiliagoa eta zer bakanagoa, zer den zaharragoa eta zer azken aldian sortua... Bestetik, ahozko euskarak euskal literaturan izan duen eragina azaldu du, eta gaur egun kalitatezko euskaraz argi garenean ere oso kontuan hartzekoa dela aitortu.

Segidan, Andres Urrutia euskaltzainak erantzun dio Adolfo Arejitari, *Zaharrak berri, euskararen bizigarri* izeneko hitzaldia irakurri. Mintzaldiaren hasieran, gogora ekarri du Adolfo Arejitarekin izan zituen lehen hartu-emanak, 1982an Labayruren udako ikastaroetan irakasle izan zuenean, euskal testu zaharrei buruzko kurtso batean. Arejitak duen egitasmo garrantzitsuena hau dela esan du Urrutiak: gure tradizioari zer etekin atera, hau da, atzoko moldeak gaurko euskarara nola ekarri. Ahalegin hori gaur egungo euskaldunen eginkizun garrantzitsuenetarikoa dela adierazi du Urrutiak: euskara modernoari iraganeko moldeak txertatu, ahozkotasun klasikoaren jariora geureganatu, etorkizuneko hizkuntza sendotu, arlo guztiak beteko dituen corpusa bermatu. Arejitaren lan nagusia euskararen morfojoskera eta lexikografia ikertzea eta irakastea izan dela esan du Urrutiak, eta horrekin batera Labayru Ikastegian egin duen talde-lana azpimarratu du. Amaitzeko, hau gogorarazi dio Urrutiak Arejitari: kargua hartzean, horrekin batera karga ere hartzen duela, eta lanerako gonbita egin dio.

Erantzun-hitzaldia amaitu denean, denak zutik jarri dira eta Euskaltzainburuak euskaltzain osoari dagozkion agiria eta diploma eman dizkio Adolfo Arejitari eta eskua eman; ondoren, euskaltzain guztiak hurbildu zaizkio eskua edota besarkada ematera.

Ondoren, opari bana egin diote Arejitari Bilboko Udalak eta Labayru Ikastegiak. Iñaki Azkuna alkateak zilarrezko luma, Bilboko ikurra grabatua duena, eman dio. Labayru Ikastegiaren izenean, bestalde, Kurtziagako gurutzearen irudia eman dio Nago-

re Etxebarria Labayruko kideak.

Idazkariak ekitaldi akademikoa bukatutzat eman duenean, Alkateak gonbidaturik, Udaletxeko ohorezko liburuan idatzi dute euskaltzainek.

Jarraian, Udalak eskaini duen luntxa hartu ondoren, euskaltzainak Morgara abiatu dira, bertako Udalak ere omenaldia eskaini baitio Adolfo Arejitari. Izan ere, Morgakoa zen Adolfo Arejitaren ama eta Bizkaiko herri horretan igaro zuen euskaltzainak bere haurtzaroa. Omenaldi xume bezain hunkigarria izan da eta dantzariak eta Jon Enbeita bertsolaria aritu dira. Ondoren, alkateak Morgako urrezko armaria duen intsignia eman dio Arejitari. Morgako *Katxi* jatetxean bazkaldu dute gonbidatuek. Karmelo Etxenagusia ohorezko euskaltzaina ere bertaratu da euskaltzain berria agurtzera.

Andres Urrutia,
euskaltzainburua

Xabier Kintana,
idazkaria